

سرمقاله

فاحشه خانه مجازی

این روزها اگر در شیراز به دنبال کرایه کردن یک خانه ی نقلی و کوچک برای زندگی کردن باشید و به هر مشاور املاکی که سر بزنید با قیمت های سر به فلک کشیده رو به رو می شوید که واقعا برای یک خانواده با سطح درآمد متوسط بسیار سخت است که بتواند منزلی را کرایه کند چه رسد به اینکه بخرد! اینها تازه برای محله های متوسط رو به پایین است و محله هایی مثل ارم و معالی آباد و فرهنگ شهر که جای خود دارد.

نا خود آگاه هر فردی اگر این روزها بخواهد خرید یا معامله ای انجام دهد سری به سایت های اینترنتی نیز می زند و ما هم این کار را انجام دادیم و در بعضی موارد با قیمت های باور نکردنی و بسیار مناسب رو به رو شدیم. به طور مثال: ودیعه ۱۰۰ هزار تومان اجاره توافقی! یا منزل مبله و اجاره توافقی.

برای نمونه با چند تا از این شماره ها تماس گرفتیم و بر خلاف باور ما خانه ها به صورت روزانه و هفتگی اجاره داده می شدند. بر ایمان این سوال پیش آمد که منزل روزانه به درد چه کسی میخورد؟ دوباره تماس گرفتیم اما این بار با سناریوی: «سلام ببخشید ما به اکپ دختر پسر دانشجو هستیم و برای یک مهمونی میخواستیم خونه اجاره بگیریم.» اما جواب: «مشکلی نداره اگر تعدادتون کم باشه و سر و صدا نکنید.» برخی حتی باغ یا خانه های ویلایی با امکاناتی چون استخر و سونا پیشنهاد می دادند که البته هزینه ی آن ها کمی بیشتر بود.

اما چیزی که در همه ی موارد مشترک بود این مسئله بود که اکثرا مشکلی با این مسئله که چند دختر و پسر می خواهند در یک خانه بروند نداشتند. درست است که عصر ما عصر تکنولوژی و عصر رسانه است و این مسئله سرعت و راحتی زیادی به زندگی همه ی ما می دهد اما لازم است که نظارت کافی از طرف مسئولین بر سایت های اینترنتی و همچنین برخورد مناسب با عوامل سو استفاده گر از این فضا به عمل آید.

این مساله فقط یک کنجکاو ساده بود که به صورت اتفاقی، بخش عمده ای از زمینه های فساد را برای یک جوان که به دنبال خانه می گردد روشن کرد و می تواند تلنگری باشد برای مسئولین ذی ربط.

خطرهای اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی

شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان یک ابزار هیچ مشکل ندارد اما آنچه باعث می‌شود که این شبکه‌ها امروز منشا تهدید باشند نه فرصت، محتوای و آسیب‌های اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی است. جایی که به‌مرور ارزش‌های فکری یک نفر در قالب جنگ نرم غوطه می‌شود و در تعارض با جامعه ایرانی حرکت می‌کند. هرچند این دلیل برای تهدیدآمیز بودن این شبکه‌ها کفایت می‌کند اما عوارض تربیتی، اخلاقی، اجتماعی و جسمانی که اعتیاد به شبکه‌های مجازی ایجاد می‌کند نیز از جمله تهدیدات این ابزار به‌ظاهر مفید است.

رده‌بندی محتوای شبکه‌های اجتماعی

مجری طرح: مرکز تخصصی اینفونگار

عوارض تربیتی

- دخیل شدن زودهنگام کودکان با مسائل غیر مربوط به گروه سنی آن‌ها
- عدم پایبندی به ارزش‌های خانوادگی و اجتماعی
- منحرف شدن توجه از اهداف زندگی واقعی
- شدت احساس نیاز به توجه
- ناپودی خلاقیت
- مقایسه پیوسته خود با دیگران
- کاهش روابط و دیدوبازدید بین افراد فامیل و دوستان
- نبود حریم و حرمت در شبکه‌های اجتماعی
- اسطوره‌سازی کاذب

عوارض جسمانی و روانی

- افزایش دو برابر احتمال اختلال خواب
- «نوموفوبیا» یا همان «بدون موبایل هراسی»
- ابتلا به افسردگی
- ابتلا به خشونت‌طلبی و هرزه‌گویی

عوارض امنیتی

- استفاده ۷۸ درصد سارقان از اطلاعات منتشرشده در شبکه‌های اجتماعی
- گسترش‌کره‌های شبکه‌های اجتماعی و سرعت اطلاعات
- جعل هویت کاربران
- جعل هویت
- جاسوسی
- افشای ناخواسته یا عمدی اطلاعات محرمانه توسط افراد

عوارض اخلاقی

- سوءاستفاده‌هایی افراد سوذجو از اطلاعات شخصی
- روابط اینترنتی فراژنابویی یا خیانت اینترنتی
- دستیابی کاربران به محتوای مستهجن و مبتدل از طریق راه‌اندازی گروه
- انتشار متون مبتدل و مستهجن در قالب «داستان متنی و تصویری»، «طنز، مشاوره جنسی»، «تصاویر مبتدل و مستهجن ایران و خارجی»
- تشویق افراد به ارتکاب جرائم منافی عفت در راستای قبیح‌زدایی و عادی‌سازی این جرائم (انتشار شماره تلفن افراد به‌منظور برقراری ارتباط نامشروع و...)

نمونه‌ای از پرونده‌های قضایی مرتبط با تلگرام

۱. دستگیری عامل انتشار عکس‌های خصوصی دختر ۱۳ ساله پسری ۱۵ ساله در آنتلی، دختر ۱۵ ساله و پسری ۱۶ ساله در اصفهان با انتشار رستاخیز تصویر خصوصی و مطالب کذب در شبکه‌های اجتماعی. جرمهات: تظلم بر علیه.
۲. شوخی استهزایی دختر دانش آموز با خانم معلم دختر دبیرستان استخرهای غیرمجاز از معلمان تهیه و در شبکه‌های تلگرام منتشر کرد.
۳. انتقام تلگرامی از دوست قبیعی دختر دبیرستان با نشر دوستانه عکس‌های خصوصی او و شماره تلفنش را به عنوان یک تن فریب در شبکه‌های تلگرام منتشر کرد.
۴. شک فرزند به مادر منجر به قتل پسر جوانی شد. پسری به خاطر ازنازه جویی با مادرش در شبکه اجتماعی با چاقو او را به قتل رساند.
۵. خودکشی هولناک پدری پس از پخش تصاویر دخترش در تلگرام پس از پخش تصاویر یک دختر ایرانی در تلگرام، پدر این دختر در اقدامی هولناک دست به خودکشی زد.
۶. قتل بر سر گروه تلگرامی دگرگی میان دو پسر ۱۹ و ۲۲ ساله به قتل منجر شد، قاتل و مقتول، چند نفر دیگر در یک شبکه تلگرام دوست بودند که اختلاف‌های باعث ابراج مقتول از گروه شده بود.

پیشگیری بعد از درمان!

وضعیت فضای مجازی در کشور ما وارد فضای جدیدی شده. فضایی که شاید تا یکی دو سال قبل هیچ کسی فکرش را نمی‌کرد که اینقدر گسترش داشته باشد. در این باره گفتگویی کردیم با دکتر مرتضی جعفرزاده: کارشناس فضای مجازی و مدرس سواد رسانه‌ای.

به عنوان مقدمه تحلیل کلی شما نسبت به وضع موجود در فضای مجازی چیست؟

به فضای مجازی در کشور ما هنوز به عنوان یک استراتژی نگاه نمی‌کنند. همان جوری که به سینما به عنوان یک استراتژی نگاه نمی‌کنند. در کشورهای دیگر به سینما به عنوان یک صنعت نگاه می‌کنند. کلیه سیاست‌گذاری‌ها در اروپا و خصوصاً در آمریکا در وزارت دفاع هست. ولی فضای مجازی ما دست وزارت ارتباطات است و در اختیار یک جوان سی و چند ساله. اما در آنجا استراتژیست‌ها و قشر نجبگانی دارند در فضای مجازی کار می‌کنند. حداقل پنجاه شصت پژوهشگاه دارند روی فضای مجازی ایران کار می‌کنند. ده یازده پژوهشگاه فقط روی فضای مجازی ایران کار می‌کنند. یک فلش‌بک به وقایع ده سال گذشته ایران بزنید. ببینید فضای مجازی چگونه توانسته مولفه‌های اجتماعی و سیاسی ایران را تغییر بدهد. مثلاً سال ۸۸. من یاد هستم فیس بوک فعال بود. فیس بوک داشت جریان‌سازی سیاسی می‌کرد. که آن زمان کلیتون گفته بود سیاست ما نسبت به ایران سیاست فیس بوکی است.

شکل‌گیری فضای این چنینی در عصر امروز ناشی از چه سیاست‌هایی می‌بینید؟

آمریکا سیاستی دارد به عنوان جهانی شدن. آقا شما چه جوری می‌خواهی دنیا رو ده‌کده کنی؟ از طریق ارتباطات. آمریکایی‌ها دنبال این بودند که ارتباطات را در صدر تمام معادلات دنیا قرار بدهند. پس آمدند سخت‌افزار موجود را در اختیار دنیا قرار دادند. هر سال وزارت دفاع آمریکا از مایکروسافت می‌خواهد که ویندوز را در اختیار مردم قرار دهد تا همه در یک پروسه جهانی شدن قرار بگیرند. شما نمی‌توانید از اینها فرار کنید. مگر اینکه قید همه‌ی اینها را بزنید که این نشدنی است. چرا یکسری نرم‌افزارها بصورت رایگان در اختیار ما قرار می‌گیرند؟ برای اینکه ما را مدیریت کنند.

بنظر شما راهکارهای ترمیم این آسیب‌ها چیست و چگونه می‌توان مولفه‌های اجتماعی را نسبت به این راهکارها هوشیار ساخت؟

اولین رویکردی که ما باید داشته باشیم این است که در زمینه فضای مجازی آگاه‌سازی کنیم. آن جوانی که می‌خواهد وارد فضای مجازی شود باید آگاهی داشته باشد. وقتی شما می‌خواهید رانندگی کنید باید گواهینامه داشته باشید. شما بی‌هیچ سواد چگونگی می‌خواهید وارد دنیای دیگری شوید. ما نمی‌دانیم تلگرام و اینستاگرام مال کیست؟ سرورهای آن کجاست؟ یا چند ساعت در روز می‌توانیم در فضای مجازی باشیم! اگر بیش از سه ساعت در روز در فضای مجازی باشیم معتادیم. به آن می‌گویند اعتیاد آنلاین. عوارض این مسئله پرخاشگری و افسردگی است. توی تمام کشورهای دنیا برای استفاده از فضای مجازی شرط دارند. در آمریکا نمی‌توانید برای بچه‌ی زیر ۸ سال تبلت بخرید. بخرید پلیس شما را جریمه می‌کند. نوجوان‌های زیر ۱۵ سال نمی‌توانند مستقیماً از اینترنت استفاده کنند. ایمن‌سازی نکردیم. چقدر خودکشی و اعتیاد داریم که علتش فضای مجازی هست؟ چقدر بحران‌های اجتماعی داریم که علت‌العلل آن فضای مجازی است؟ بعد از آگاهی بخشی سواد رسانه‌ای است. تا سال ۲۰۲۰ هر کس سواد فضای مجازی نداشته باشد بی‌سواد محسوب می‌شود. دیدید توی زمینه‌های بهداشتی به سری آگاهی‌هایی می‌

دهند که نمیدانم فشار خون شما رو بگیرند و از این صحبت‌ها. یعنی چی! یعنی دارند حساس تون می‌کنند. دارند سیگنال‌های اجتماعی رو نسبت به این‌ها حساس می‌کنند. حتماً باید به اتفاقی بیافتد که مسئولین هوشیار بشوند. در فضای مجازی ما پیشگیری بعد از درمان است! بخشی از این قضیه را در وهله اول با آگاهی بخشی، دوم با سواد فضای مجازی حل کنیم. سوم برخورد سلبی است. دولت باید در این زمینه کار کند. کم‌اینکه من معتقدم خود دولت دوست دارد عده‌ای در فضای مجازی سرشان گرم باشد، نفهمند دارد در کشور چه می‌گذرد. برای همین هم هست که شورای عالی فضای مجازی تشکیل جلسه نمی‌دهند. برای همین است که اینترنت را ملی نمی‌کنند. تا بستر برای صحبت‌های اپوزیسیون فراهم باشد. چون پیگیری آن دشوار است.

فضای حاکم بر شبکه‌های مجازی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ ظهور و بروز آسیب‌ها را در کدام پیام‌رسان جدی‌تر می‌بیند؟

مسئله این است که برنامه‌های کشورهای غربی در کدام شبکه‌های اجتماعی تعریف می‌شود؟ هر کدام از شبکه‌های اجتماعی یک کار ویژه دارند. مثلاً کار ویژه واتس‌آپ انتقال پیام هست. شما به هر کسی که شماره او را داشته باشید هر موقع هر پیامی دلتون خواست می‌توانید بدهید. در ایران واتس‌آپ کاربران زیادی دارد. تلگرام یک سطح بالاتر است. فضای آن مهندسی شده است. ارتباطات در آن نظام مند شده است. در فضای واتس‌آپ دارد جریان‌سازی اخلاقی می‌شود؛ در حالی که در تلگرام دارد جریان‌سازی سیاسی میشود و با توجه به اینکه سرورهای آن آمده در اسرائیل دارد از آنجا مدیریت می‌شود. آدمین‌های واتس‌آپ بعضاً دبی هستند که اغلب ایرانی‌اند و پول شون رو می‌گیرند و توی این زمینه‌ها کار می‌کنند. در اینستاگرام فضا متفاوت است. تحقیقاتی می‌توان گفت حداقل چهار پنجاه درصد از مدلینگ‌های شاخ ایران در اینستاگرام هستند. چون فرم اینستا بیشتر عکس و فیلم است. برخلاف تلگرام که نوشته است. شما صفحه دارید. آسیب‌های اجتماعی در اینستا غوغا می‌کند. شخصاً مدتی است اینستاگرام خودم را پاک کردم. چون در جامعه‌ی ما یک سری محدودیت‌هایی وجود دارد. شدیداً فضای مجازی مستعد است برای کسانی که عقده‌های روحی و روانی دارند. در توییتر هم که فضا بیشتر نجبگانی است و صحبت‌های دیالکتیک رد و بدل می‌شود.

در آخر و من باب جمع‌بندی بگویید که نگاه ما در این حوزه و مسائل پیرامونی آن باید چگونه باشد؟

ما باید به سمت آگاه‌بخشی، سواد رسانه‌ای، تشکیل جبهه‌ی فعالین فرهنگی و مطالبه از مسئولین برویم. ما در بحث فضای مجازی باید نگاه مان نگاه تمدن محور باشد. بحث نرم‌افزاری تمدن سبک زندگی است. الان فضای مجازی مستقیماً دارد این مسئله را بمباران می‌کند که بخش نرم‌افزاری تمدن ما شکل نگیرد. برخورد سلبی و فیلترینگ مقطعی است. یک زمانی شما فرهنگ‌سازی می‌کنید مثل چین و روسیه هیچ اتفاقی هم نمی‌افتد ولی در کشور ما نه. رویکرد مسئولین ما این را نشان می‌دهد که نیازی به اصلاح این فضا ندارند. این باید از بین برود.

اخبار

ارسال خواستگار صوری به شهرهای ایران در ازای پول

روزنامه خراسان در گزارشی از ارسال خواستگاران صوری پرده برداشته است. در این گزارش آمده است: بهانه این اجاره خواستگار که با هزینه‌ای بالای صد هزار تومان انجام می‌شود نیز کسب آبرو و اعتبار بین اقوام و آشنایان بیان شده است. در واقع فردی به عنوان خواستگار پا پیش می‌گذارد تا خانواده دختر بتوانند به دیگران اعلام کنند که دختر آن‌ها نیز خواستگار دارد و البته به خواستگارش جواب منفی هم می‌دهد! هر چند کم و بیش این موضوع شبیه شوخی به نظر می‌رسد اما چه موضوعی باعث شده تا برخی حاضر شوند برای چنین نمایشی پول پرداخت کنند؟ نمایشی که می‌تواند عوارض جدی بر سلامت روان دختران جوان داشته باشد.

۲۶ سال آینده

جمعیت ایران سالمند می‌شود

انصاف نیوز: رییس انجمن مددکاران اجتماعی ایران در گفت‌وگو با انصاف نیوز در مورد تبعات عدم تمایل به ازدواج بر این عقیده است که «موضوع افزایش سن ازدواج و یا عدم تمایل به تشکیل خانواده باعث شده است که تا ۲۶ سال آینده یک سوم جمعیت کشور سالمند شوند و با پیر شدن جمعیت، نیروی جوان کاهش پیدا می‌کند، در این حال مجبور به مهاجر پذیری خواهیم شد. از دیگر تبعات عدم ازدواج به مشکلات جنسی در جوان‌ها می‌توان اشاره کرد که آن هم باعث بروز مشکلاتی مثل گسترش روابط خارج از عرف و قوانین و همچنین سرکوب یا خودارضایی خواهد شد که هر کدام برای فرد و جامعه مسایلی خواهد داشت.»

تهران، خراسان رضوی و فارس در صدر بیشترین فراوانی جرم در فضای مجازی

تسنیم: رئیس پلیس فتا: طی یک رصد بالغ بر هزار و ۲۰۰ تارنما، سایت، شبکه اجتماعی داخلی و خارجی مورد رصد قرار گرفت، در این بررسی‌ها، حتی اگر یک نفر یک عکس با یک اسلحه بادی داشت، در رصد آورده و بالغ بر ۷۵۰ تارنما بررسی شد که مورد محتوای مجرمانه نداشت. حدود ۴۰۰ تارنما در حال بررسی بیشتر است، در این رابطه دستگیری، ۳۸ نفر از مورخ‌دهندگان خشونت‌شناسایی شده و بازداشت شدند. وی افزود: تهران، خراسان رضوی، فارس و خوزستان به ترتیب بیشترین فراوانی جرم و کیش، لرستان، زنجان، بوشهر و سیستان و بلوچستان کمترین فراوانی جرم را داشتند. مجید با اشاره به رسیدگی پلیس فتا به ۱۹۱ پرونده در حوزه قمار، متذکر شد: ۲۶ باند درباره پرونده فیشینگ متلاشی، چهار باند در حوزه کپی کارت شناسایی و ده پرونده درباره خرید و فروش سؤالات امتحانی در سال ۹۸ مورد رسیدگی قرار گرفت.

